

► zo broer zo zus

De betere Churchill

Wenig mensen zijn belangrijker geweest voor Winston Churchill dan zijn vijf jaar jongere broertje Jack. Ze deelden een kamer op kostschool Harrow, waren beiden in Zuid-Afrika tijdens de Boer War, en wisselden strijdnieuws uit tijdens de Eerste Wereldoorlog – toen Winston minister van Marine was en Jack militair. Ze trouwden allebei in de zomer van 1908, kregen hun eerste kind beiden in 1909, gingen samen met vakantie in Zuid-Europa en Noord-Amerika. En toen Jack stierf, in 1947, stond Winston droevig naast diens bed.

Jack Churchill (links) naast moeder Jennie en broer Winston

En toch: iedereen kent Winston, niemand kent Jack.

Misschien omdat Winston precies wist wat hij wilde: geschiedenis schrijven. Dat deed hij letterlijk als oorlogscorrespondent en journalist, en later figuurlijk als de Britse premier en vleesgeworden *non-appearer* tijdens WO II. Vervolgens herschreef hij die geschiedenis in zijn zesdelige oorlogsmemoires, zodat hij nog mooier de schoolboekjes inging.

De menselijke, imperfecte Churchill bleef zo onderbelicht. En daarmee ook zijn broer Jack. Want juist in vergelijking met Jack was Winston onvolmaakt. Op hun kostschool was Jack ijverig en gedisciplineerd, Winston lui en lui druchtig. Een docent beklagde zich over Winston bij diens vader, politicus Lord Randolph Churchill. „Hij suggereerde mij dat zijn kennis van de geschiedenis dusdanig was dat hij geen les meer wilde krijgen!” Vader Churchill gaf Winston bij herhaling te verstaan dat hij een voorbeeld moest nemen aan Jack.

Nu was Jack ook echt te goed om waar te zijn. Hij ontving prijzen voor zijn dapperheid als soldaat, nam vrij

– ruim voor welke feministische lof dan ook – om zijn vrouw bij te staan tijdens haar eerste bevalling. En Jack Churchill nam genoeg met een saai baan in een Londens kantoor om zijn verkwistende moeder geld-hij die geschiedenis in zijn zesdelige oorlogsmemoires, zodat hij nog mooier de schoolboekjes inging.

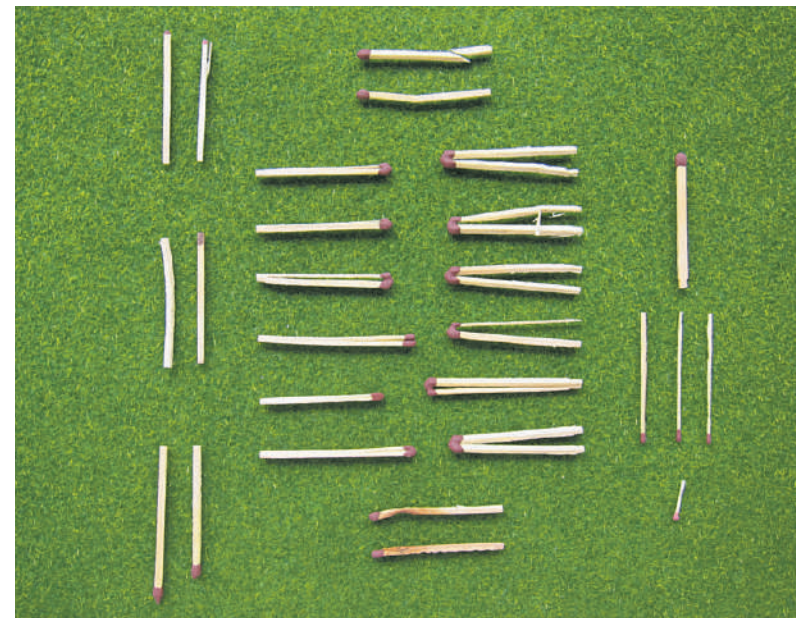
Blij met zijn werk was Jack niet. Een glansrijke carrière in het leger of op Oxford ging in mist op.

Jack offerde zich op, en Winston kon blijven groeien. Jack deed uitvoerig onderzoek voor de biografie over hun vader maar het boek kwam op Winstons naam te staan. Broer Jack koesterde geen wrok maar was apetrots op zijn beroemde broer, die hij stevast opwachste als die terugkwam van een overzeese reis.

En zo schopte Winston het van zijn mislukking tot de grootste Brit van de twintigste eeuw. Een titel waar Jack te goed voor was.

INGMAR VRIESEMA

► bron van de kunst

Richtje Reinsma (30) is kunstenaar en verzamelt lucifersdoosjes. Ze wil alleen de meest bijzondere doosjes en lucifers. „Het begon met een project waarbij ik korte tekstjes op lucifers schreef”, zegt Reinsma. In de doosjes zitten vele misbakels. „De gehandicapte lucifers. Normaal gooi je die weg, maar ik wil ze juist hebben. Ze zijn grappig en bovendien uniek.” In religieuze voorstel-

lingen staat een kaars voor de tijdbalk van een leven. „Een lucifer is een soort houten kaarsje. Ik zie ze ook wel als wezens, bedoeld om gebruikt te worden. Daarom gooi ik ze niet weg. Dat vind ik zielig.”

► Deze rubriek gaat over kunstenaars en hun verzameling als bron van inspiratie. klik@nrc.nl

► ik@nrc.nl

Hij vertelt mij over zijn eerste vriendin. De ouders van het meisje waren helemaal niet blij met hem.

Ze had een passie voor piano-spelen en de ouders stelden haar voor de keuze: of deze vriend of een piano.

Ze koos voor de piano. Dertig jaar later zitten hij en ik op een klein terras in een heel klein dorpie ergens in Portugal.

Zij herkent hem als eerste, we schudden handen en glimlachen beledigd naar elkaar.

Naast haar staat haar veel oudere man schuifelend op. De pianoleraar.

QUINTA BIES

► Ook een ikje maken? Mail maximaal 120 woorden naar ik@nrc.nl

Ik was zelf ook geen lieverdje

Zo blijft Braien Candelaria geïnspireerd

► Jongerenwerker Braien Candelaria (34) begon de campagne *Stop the Violence*.

► Hij overtuigt jongeren met hiphop. Dat is niet alleen muziek maar ook een houding.

Door HIDDE TANGERMAN

Hij begint te joelen als hij de *nrc.next* ziet van die dag. Het is dinsdag. En hij is trots. Op de voorpagina en verderop in de krant staat namelijk een pagina vol met 'stills' uit de video van zijn campagne *Stop the Violence*. Met die campagne wil Braien Candelaria (34) een halt toeroepen aan het geweld in de samenleving. Vorig jaar waren er in de Bijlmer waar hij woont en werkt 22 schietpartijen, waarvan drie met dodelijke afloop. Het moet maar eens

afgelopen zijn met dat geweld, vindt hij. „*Va basta awe*” heet dat in zijn moedertaal Papiament: nu is het genoeg. Braien Candelaria is al 14 jaar in de Bijlmer actief als jongerenwerker. Regelmatig gaat hij de straat op en spreekt hij jongeren aan van wie hij denkt dat ze zijn hulp kunnen gebruiken. Hij probeert ze structuur te geven. Structuur is het belangrijkste, zegt hij, de rest komt vanzelf. Hij kan het weten, want ooit behoorde hij zelf tot de doelgroep. Op zijn zeventiende zat hij een paar maanden in de gevangenis, maar daarna beterde hij zijn leven. Een paar jaar geleden liep hij in de VS zijn 'teacher' tegen het lijf, de bekende Amerikaanse rapper Kris Parker, alias KRS-One. De rapper introduceerde hem in de hiphopcultuur en bracht hem de hiphoplevensstijl bij. Sindsdien is Candelaria – rappersnaam 'B-High' – ook voorzitter van de Nederlandse Temple of Hip-Hop. Hij gebruikt de waarden die hij van zijn 'teacher' heeft geleerd om de jongeren met wie hij werkt een hoopvol perspectief te bieden.

„Het is geen religie, het is een cultuur. Natuurlijk geloof ik in God, maar het blijft een cultuur. We geloven in samenwerken met iedereen: moslims, katholieken, homo's, het maakt niet uit. Zolang we maar met respect met elkaar omgaan.”

„Kijk, dat heb je nooit in de hand. Wat kun je doen als er een gek naar voren komt en begint te schieten? Je bent God niet, je bent Jomanda niet, je kunt niet van tevoren weten dat hij dat gaat doen. Maar je kunt er wel voor zorgen dat je dat statement geeft en blijft doorgeven. Dat we weten dat we met zijn allen tegen het geweld zijn. Nu doen we er niets aan en leeft iedereen zijn eigen leven. Hiphop heeft mij geleerd om samen sterk te staan tegen geweld.”

„Ja, dat is een goede! Daar moet je echt oog voor hebben. Als je eenmaal uit die doelgroep komt, dan herken je die jongeren. Dat voel je, dat ruik je.”

„Gewoon, de straat op, mijn ding doen. Jongeren aanspreken, projecten met ze opzetten, muziek maken, video's maken, ze door laten stromen naar hulpinstanties, alles.”

„Ja, dat is een goede! Daar moet je echt oog voor hebben. Als je eenmaal uit die doelgroep komt, dan herken je die jongeren. Dat voel je, dat ruik je.”

„Gewoon, de straat op, mijn ding doen. Jongeren aanspreken, projecten met ze opzetten, muziek maken, video's maken, ze door laten stromen naar hulpinstanties, alles.”

„Ja, dat is een goede! Daar moet je echt oog voor hebben. Als je eenmaal uit die doelgroep komt, dan herken je die jongeren. Dat voel je, dat ruik je.”

„Gewoon, de straat op, mijn ding doen. Jongeren aanspreken, projecten met ze opzetten, muziek maken, video's maken, ze door laten stromen naar hulpinstanties, alles.”

„Ja, dat is een goede! Daar moet je echt oog voor hebben. Als je eenmaal uit die doelgroep komt, dan herken je die jongeren. Dat voel je, dat ruik je.”

„Gewoon, de straat op, mijn ding doen. Jongeren aanspreken, projecten met ze opzetten, muziek maken, video's maken, ze door laten stromen naar hulpinstanties, alles.”

„Ja, dat is een goede! Daar moet je echt oog voor hebben. Als je eenmaal uit die doelgroep komt, dan herken je die jongeren. Dat voel je, dat ruik je.”

„Gewoon, de straat op, mijn ding doen. Jongeren aanspreken, projecten met ze opzetten, muziek maken, video's maken, ze door laten stromen naar hulpinstanties, alles.”

„Ja, dat is een goede! Daar moet je echt oog voor hebben. Als je eenmaal uit die doelgroep komt, dan herken je die jongeren. Dat voel je, dat ruik je.”

„Gewoon, de straat op, mijn ding doen. Jongeren aanspreken, projecten met ze opzetten, muziek maken, video's maken, ze door laten stromen naar hulpinstanties, alles.”

„Ja, dat is een goede! Daar moet je echt oog voor hebben. Als je eenmaal uit die doelgroep komt, dan herken je die jongeren. Dat voel je, dat ruik je.”

„Gewoon, de straat op, mijn ding doen. Jongeren aanspreken, projecten met ze opzetten, muziek maken, video's maken, ze door laten stromen naar hulpinstanties, alles.”

„Ja, dat is een goede! Daar moet je echt oog voor hebben. Als je eenmaal uit die doelgroep komt, dan herken je die jongeren. Dat voel je, dat ruik je.”

Het is een lifestyle met een eigen filosofie: *peace, love, unity and safely having fun*. Een echte hiphopper is iemand die vecht voor kinderen, iemand die de wereld wil verbeteren, niet alleen voor zichzelf, maar ook voor anderen. Het is iemand die met beide benen op de grond blijft en die sociale contacten hoger aanslaat dan het streven naar geld.”

„Dat is gangsterrap. De muziekindustrie heeft rap van hiphop gestolen om er geld mee te verdienen. Nu denken mensen dat er in hiphop ook geweld zit, maar dat is absoluut niet zo. Daarin past geen geweld. Hiphop is altijd positief. En je moet het met twee hoofdletters schrijven, man, anders is het niet respectvol.”

Is het voor jou een religie?

Een werkweek als deze

Maandag Brainstorm over de stille mars van 3 oktober in Rotterdam. Telefonisch interview met een redacteur van Pauw en Witteman. Afspraak met jongeren in Holendrecht.

Dinsdag Vergaderen met de mediacommissie van *Stop the Violence*. Werken aan de website. Gesproken met een producer over het opnemen van een track naar aanleiding van *Stop the Violence*.

Woensdag Financiën regelen en werk. Vergaderen met de Antilliaanse raad in Den Haag over de stille mars.

Donderdag Telefonisch interview met televisiezender MTNL. Vergaderen met de mediacommissie van *Stop the Violence*.

Vrijdag Interviewafspraken gemaakt met diverse media. Vergaderd met een collega over een documentaire. Artiesten gebeld om een CD op te nemen voor *Stop the Violence*.

Zaterdag Tijd doorbrengen met mijn kinderen. Puntjes op de i zetten voor de stille mars.

Zondag Overleg met het mediateam. Gesproken over technische aspecten van de campagne (T-shirts, logo, etc.).

Ik ben op mijn zestiende vanuit Curaçao hierheen gekomen. Alleen. Mijn oom had een ticket voor me gekocht. Alles was nieuw, een vreemd land. Ik kwam op een gegeven moment in de Bijlmer terecht. Dan probeer je dat wereldje te ontdekken.”

Alleen, op je zestiende naar Nederland. Hoe ging dat?

„Dat was moeilijk. Natuurlijk kwam ik ook slechte vrienden tegen. Je wordt meegenomen of je doet zelf mee. Zo leer je ook. Maar je moet wel sterk in je schoenen staan om te kunnen zeggen: tot hier en niet verder.”

En dat lukte jou?

„Nee, niet echt. Ik heb drie maanden gezeten. Ik wilde weten wat de gevangenis inhoudt, zodat ik er zelf over kon praten en het niet had van horen zeggen. En hoe kom je in de gevangenis? Tja, als je iets fouts doet.”

Wat had je dan gedaan?

„Dat zeg ik niet. Het was gewoon iets stoms. Hallo, ik was 17 jaar meneer! Maar de gevangenis gaf me wel structuur. En wie heeft er geen structuur nodig?”

Heb je daarna besloten je leven te veranderen?

„Toen ik vrij kwam heb ik tegen de cipier gezegd: mij zie je nooit meer terug. Hij zei: ja, ja. Maar ik ben nooit meer teruggekeerd. Ik ging naar het jeugdwerk om er geholpen te worden. Zo kwam ik dus als doelgroep binnen en ben ik er later als vrijwilliger uitgekomen.”

Een ander omslagpunt was dat je de Amerikaanse rapper Kris Parker ontmoette.

„Voor het eerst in mijn leven heb ik toen van man tot man met iemand gesproken die mijn leven, mijn manier van doen en handelen, begreep. Ik wist altijd wel dat ik anders was dan anderen in mijn denken en gedrag. Dat viel niet altijd goed. Als jij tegen mij zegt: je kunt de wereld niet redden, dan zeg ik: ik kan de wereld wel redden. Dat vinden mensen vreemd. Via KRS-One ontdekte ik dat mijn levensstijl een naam had. Die werd hiphop genoemd. Dat wist ik niet, dat was nooit aan mij uitgelegd. En als je een naam hebt, heb je structuur. Mijn 'teacher' heeft me geleerd om in mezelf te geloven en mezelf te zijn. Dat was zo'n sterke ervaring, dat ik zo mijn leven wilde invullen.”

Wat geeft je voldoening in je werk?

„De kinderen zelf. Ik zal je een verhaal vertellen. Ik werkte een tijdje als conciërge op een school. Op een gegeven moment ging het botsen tussen mij en mijn leidinggevende en op een dag moest ik vertrekken. Prima. Dat gebeurde op de donderdag. Op vrijdag kreeg ik een telefoontje van de directrice. Ze vertelde me dat de hele school staakte. Zeventienhonderd leerlingen en niemand wilde de klas in. Ze hadden handtekeningen verzameld dat ik moest terugkomen. En ik was maar de conciërge! Blijkbaar had ik toch iets goed gedaan. Misschien niet in de ogen van de hoge petten, maar wel in de ogen van de kinderen. En voor hen doe ik het allemaal.”

► Op zondag 3 oktober houdt *Stop the Violence* een stille mars in Rotterdam-Zuid. Kijk voor meer informatie op: www.ocan.nl

Foto Bob van der Vliet